

OHJE RISKIENARVIOINTIIN JA -HALLINTAAN

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista ja vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa.

Kuntalain mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa. Valtuusto on hallintosäännössä antanut tarkemmat määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Hallintosäännön mukaan:

- **Kunnanhallitus** vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kunnassa. (7§, 35 §)
- **Lautakunnat** vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan suunnitelmista ja toteumasta. (10-11 §)
- **Kunnanjohtaja** vastaa sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. (16 §)
- **Palvelualuejohtajat, tulosalueiden ja niiden alaisten tulosyksiköiden esihenkilöt** vastaavat osaltaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta palvelualueellaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan palvelualueita, tulosalueita ja tulosyksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tulosyksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. (36 §)

Hallintosäännön 36 §:n mukaan konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä yhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Polvijärven kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on päivitetty ja hyväksytty valtuustossa 26.3.2025. Polvijärven kunnan sisäisen valvonnan ohje on päivitetty edellisen kerran vuonna 2010. Sisäisen valvonnan ohje päivitetään vuoden 2026 aikana.

Hallintosäännössä on määritelty riskienhallinnan vastuita ja tässä ohjeessa kuvataan tarkemmin riskienhallinnan käytännön toteutusta. Ohjeen liitteenä on riskienarviointilomake, jota tulee käyttää riskienhallinnan toteuttamisessa. Palvelualueet tekevät vuosittain sisäisen valvonnan suunnitelmat ja raportoivat edellisen vuoden toteumasta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vuosittainen aikataulu ja vastuut:

Aikataulu	Toimenpide	Vastuu
loka-marraskuu	Riskienarviointi tulosalueilla ja yhtiöissä riskit on arvioitava vähintään tehtäväalueittain	Tulosalueiden ja niiden alaisten yksiköiden esihenkilöt ja yhtiöiden toimitusjohtajat
joulu-tammikuu	Riskienarvioinnin läpikäyminen tulosalueittain ja yhtiöittäin	Talous- ja hallintojohtaja, palvelualueiden johtajat, konsernijohto
tammi-helmikuu	Koko kunnan riskienarvioinnin yhteenvedon käsittely johtoryhmässä	Talous- ja hallintojohtaja
helmikuu	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan - raportointi edelliseltä vuodelta - suunnitelma tulevalle vuodelle lautakunnissa ja yhtiöiden hallituksissa	Palvelualueiden johtajat ja yhtiöiden toimitusjohtajat
maaliskuu	Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä tilinpäätöksessä (pohjalla riskienarvioinnit ja lautakuntien raportoinnit)	Johtoryhmä

Ohjeita liitteenä olevan riskienarviointilomakkeen käyttöön:

- Tulosalueilla ja tulosityksiköissä riskienarviointi tulee tehdä erityisesti toiminnallisten, taloudellisten ja vahinkoriskien osalta.** Kunnan johtoryhmässä tehdään lisäksi riskienarviointia strategisista riskeistä.
- Tulosalueet ja tulosityksiköt arvioivat riskit oman toiminnan näkökulmasta, koko kunnan riskienarvioinnissa huomioidaan merkittävimmät riskit
- Tulosalueet ja tulosityksiköt arvioivat riskejä ja niiden merkitystä **realistisesti suhteutettuna koko kunnan toimintaan** ja omien riskien merkityssuhdetta muihin riskeihin
- Riskienarviointilomakkeen käyttö tulee olla järjestelmällistä ja dokumentoitua
- Riskienarviointi tehdään vuosittaisen aikataulun mukaisesti

Riskien tunnistaminen:

- Strategiset riskit** liittyvät kunnan pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin ja niihin kohdistuviin epävarmuustekijöihin.
- Toiminnalliset riskit** koskevat mm. päivittäistä toimintaa, prosesseja ja tietojärjestelmiä, henkilöstön osaamista ja saatavuutta ja lainsäädännön muutoksia.
- Taloudelliset riskit** liittyvät mm. talouden tasapainoon, tulorahoituksen riittävyyteen, investointeihin ja rahoitukseen.
- Vahinkoriskeillä** on vaikutusta esimerkiksi käytössä oleviin resursseihin (ihmiset, koneet, laitteet, tilat jne.)

Riskianalyysi:

Riskienarviointilomakkeessa arvioidaan riskin merkitys ja riskin toteutumisen todennäköisyys, asteikolla 1-4. Luvut kerrotaan keskenään ja saadun summan perusteella arvioidaan kuinka vakavasta riskistä on kyse. Riskin suuruuden perusteella arvioidaan tarvittavat toimenpiteet, niiden seuranta ja raportointi.

- Riskin merkitys:**

4 = kriittinen; Riskin toteutuminen estää tai keskeyttää esimerkiksi toiminnan kannalta tärkeän strategisen tavoitteen saavuttamisen tai jokin tärkeä toiminta tai palvelu joudutaan keskeyttämään. Toteutumisesta voi seurata merkittävää vahinkoa tai kustannuksia kunnalle tai muille.

3 = merkittävä; Riskin toteutuminen vaikeuttaa tai hidastaa esimerkiksi toiminnan kannalta tärkeän strategisen tavoitteen saavuttamista tai on uhka palvelujen tuottamiselle. Toteutuminen voi aiheuttaa vahinkoa tai kustannuksia.

2 = kohtalainen; Riskin toteutuminen heikentää strategisten tavoitteiden saavuttamista. Toimintaa tai palveluja ei tarvitse keskeyttää, mutta voidaan joutua muuttamaan toiminnallisia suunnitelmia. Tapahtumasta voi aiheutua vähäisiä kustannuksia.

1 = vähäinen / ei vaikuta; Riskin toteutumisesta voi aiheutua vähäistä haittaa strategisten tavoitteiden saavuttamiselle. Toteutumisella on vähäinen vaikutus organisaation toimintaan.

- Riskin toteutumisen todennäköisyys:**

4 = lähes varma, 3 = todennäköinen, 2 = mahdollinen, 1 = epätodennäköinen

- Riskimatriisi**

- Punaisella oleviin riskeihin tulee laatia riskienhallinnan toimenpiteet, seuranta ja raportointi
- Keltaisella oleville riskeille suositellaan toimenpiteiden suunnittelua ja seuranta
- Vihreällä olevia riskejä voidaan seurata, mutta niiden toimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen eivät ole kiireellisiä

Todennäköisyys	4	8	12	16
	3	6	9	12
	2	4	6	8
	1	2	3	4
	Riskin merkitys			

Ohje riskienarvioinnista ja -hallinnasta käsitelty johtoryhmässä 12.1.2026.

Lisätietoja:

Tanja Karvonen

Talous- ja hallintojohtaja

